FAN VA TADQIQOT SAMARALARI
xalqaro ilmiy–amaliy konferensiya
www.academicsbook.com
Vol: 2 Issue: 9 (2025)

# O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM SOHASIDAGI OLIB BORILGAN ISLOHOTLAR VA UNING ISTIQBOLLARI

**Hamroqulova Sadoqat Zayniddin qizi**
*Nizomiy nomidagi O‘zbekiston pedagogika universiteti Pedagogika nazariyasi va tarixi yo‘nalishi 1-bosqich magistranti*
**Mingnorov Abduholiq Toshmirzayevich**
*Nizomiy nomidagi O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti Tarix fanlari doktori (Dsc)*

***Annotatsiya.*** *Mazkur maqolada O‘zbekistonda oliy ta’lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning mazmun-mohiyati va ularning amaliy ahamiyati tahlil qilinadi. Oliy ta’lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida normativ-huquqiy bazaning takomillashtirilishi, kredit-modul tizimining joriy etilishi, raqamli ta’lim texnologiyalarining qo‘llanilishi hamda xalqaro hamkorlikni rivojlantirish masalalariga alohida e’tibor qaratiladi. Shuningdek, professor-o‘qituvchilar salohiyatini oshirish va ta’lim sifatini ta’minlashga qaratilgan chora-tadbirlarning oliy ta’lim tizimi rivojidagi o‘rni yoritib beriladi. Maqolada oliy ta’lim sohasidagi islohotlarning istiqbollari va ularni xalqaro standartlar asosida yanada takomillashtirish yo‘nalishlari asoslab berilgan.*

***Kalit so‘zlar:*** *oliy ta’lim, ta’lim islohotlari, kredit-modul tizimi, ta’lim sifati, raqamli ta’lim, akademik erkinlik, xalqaro hamkorlik, professor-o‘qituvchilar salohiyati, ta’limni modernizatsiya qilish.*

***Аннотация.*** *В данной статье анализируются содержание и практическое значение реформ, проводимых в сфере высшего образования Республики Узбекистан. Особое внимание уделяется вопросам совершенствования нормативно-правовой базы, внедрения кредитно-модульной системы, применения цифровых образовательных технологий и развития международного сотрудничества. Также освещается роль мер, направленных на повышение потенциала профессорско-преподавательского состава и обеспечение качества образования. В статье обоснованы перспективы дальнейшего развития системы высшего образования и направления ее совершенствования на основе международных стандартов.*

***Ключевые слова:*** *высшее образование, образовательные реформы, кредитно-модульная система, качество образования, цифровое образование, академическая свобода, международное сотрудничество, потенциал профессорско-преподавательского состава, модернизация образования.*

***Annotation.*** *This article analyzes the content and practical significance of the reforms implemented in the higher education system of the Republic of Uzbekistan. Special attention is paid to the improvement of the regulatory and legal framework, the introduction of the credit-modular system, the application of digital educational technologies, and the development of international cooperation. The role of measures aimed at enhancing the capacity of academic staff and ensuring the quality of education is also highlighted. The article substantiates the prospects for the further development of the higher education system and the directions for its improvement in accordance with international standards.*

***Key words:*** *higher education, educational reforms, credit-modular system, quality of education, digital education, academic freedom, international cooperation, academic staff capacity, modernization of education.*

## KIRISH

So‘nggi yillarda O‘zbekistonda oliy ta’lim tizimini tubdan isloh qilish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Mamlakatda inson kapitalini rivojlantirish, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash hamda xalqaro ta’lim maydoniga integratsiyalashuv jarayonlarini jadallashtirish zarurati oliy ta’lim sohasida keng ko‘lamli va tizimli o‘zgarishlarni amalga oshirishni taqozo etdi. Ushbu islohotlar ta’lim sifatini oshirish, boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish, akademik erkinlikni kengaytirish hamda zamonaviy mehnat bozori talablariga mos mutaxassislar tayyorlashga qaratilganligi bilan ahamiyatlidir. Oliy ta’lim muassasalari faoliyatida kredit-modul tizimining joriy etilishi, nodavlat oliy ta’lim tashkilotlari faoliyatining kengayishi, xorijiy universitetlar filiallarining ochilishi hamda ta’lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni tatbiq etish kabi chora-tadbirlar sohada yangi rivojlanish bosqichini boshlab berdi. Shu bilan birga, ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo‘llab-quvvatlash, professor-o‘qituvchilar salohiyatini oshirish va talabalar uchun ta’lim olish imkoniyatlarini kengaytirish masalalari ham islohotlarning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Mazkur maqolada O‘zbekistonda oliy ta’lim sohasida amalga oshirilgan islohotlarning mazmun-mohiyati, ularning amaliy natijalari hamda kelgusidagi istiqbollari tahlil qilinadi. Shuningdek, oliy ta’lim tizimini yanada rivojlantirish yo‘llari va uni xalqaro standartlarga moslashtirish masalalariga alohida e’tibor qaratiladi.

O‘zbekistonda oliy ta’lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar avvalo normativ-huquqiy bazaning takomillashtirilishi bilan boshlandi. Oliy ta’lim tizimini rivojlantirishga qaratilgan konsepsiyalar va strategik hujjatlar ta’lim mazmunini yangilash, boshqaruv tizimini liberallashtirish hamda ta’lim jarayonida shaffoflikni ta’minlashga xizmat qildi. Natijada oliy ta’lim muassasalariga akademik va moliyaviy mustaqillik berilishi, o‘quv rejalari va dasturlarini mustaqil shakllantirish imkoniyatlari kengaydi. Bu esa ta’lim jarayonining moslashuvchanligini oshirib, mehnat bozori ehtiyojlariga tezkor javob qaytarish imkonini yaratdi. Islohotlar doirasida ta’lim jarayonini tashkil etishda kredit-modul tizimining joriy etilishi muhim ahamiyat kasb etdi. Mazkur tizim talabalarning mustaqil ta’lim olishiga keng yo‘l ochib, bilimlarni baholashning shaffof va adolatli mexanizmlarini shakllantirdi. Talabaning o‘zlashtirish ko‘rsatkichlarini kreditlar asosida hisoblash, fanlarni tanlash erkinligi va individual ta’lim traektoriyasini belgilash imkoniyatlari oliy ta’lim sifatini oshirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, ushbu tizim xalqaro akademik mobillikni rivojlantirish va xorijiy oliy

ta’lim muassasalari bilan hamkorlikni kuchaytirishda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda. Oliy ta’lim tizimini rivojlantirishda ta’lim muassasalari tarmog‘ining kengayishi ham muhim o‘rin tutadi. So‘nggi yillarda yangi davlat va nodavlat oliy ta’lim muassasalari tashkil etilib, xorijiy universitetlar filiallari faoliyati yo‘lga qo‘yildi. Bu jarayon oliy ta’lim qamrovining oshishiga, sog‘lom raqobat muhitining shakllanishiga hamda ta’lim xizmatlari sifatining yaxshilanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatdi. Ayniqsa, xorijiy oliy ta’lim muassasalari bilan hamkorlikda amalga oshirilayotgan qo‘shma ta’lim dasturlari zamonaviy bilim va ilg‘or tajribalarni milliy ta’lim tizimiga tatbiq etish imkonini bermoqda. Professor-o‘qituvchilar salohiyatini oshirish masalasi ham islohotlarning ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Kadrlar tayyorlash sifatini ta’minlashda ilmiy-pedagogik xodimlarning kasbiy rivoji, ularning ilmiy-tadqiqot faoliyatga jalb etilishi muhim ahamiyatga ega. Shu maqsadda malaka oshirish tizimini modernizatsiya qilish, xorijiy tajriba almashuv dasturlarini kengaytirish hamda ilmiy faoliyatni rag‘batlantirish mexanizmlari joriy etilmoqda. Bu esa oliy ta’limda innovatsion yondashuvlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalarning keng qo‘llanilishiga zamin yaratmoqda. Ta’lim jarayonini raqamlashtirish oliy ta’lim sohasidagi islohotlarning muhim tarkibiy qismi sifatida namoyon bo‘lmoqda. Elektron ta’lim platformalari, masofaviy ta’lim shakllari va raqamli resurslardan foydalanish imkoniyatlarining kengayishi ta’limning uzluksizligini ta’minlash bilan birga, talabalar uchun qulay va samarali o‘qish muhitini yaratmoqda. Raqamli texnologiyalarning joriy etilishi, shuningdek, ta’lim jarayonini boshqarish va monitoring qilishda samaradorlikni oshirmoqda. Umuman olganda, O‘zbekistonda oliy ta’lim sohasida olib borilayotgan islohotlar tizimli va kompleks xarakterga ega bo‘lib, ularning asosiy maqsadi zamonaviy, raqobatbardosh va xalqaro standartlarga mos ta’lim tizimini shakllantirishdan iboratdir. Ushbu jarayonlar oliy ta’lim muassasalarining rivojlanish istiqbollarini kengaytirib, mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda.

**XULOSA**

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonda oliy ta’lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar mamlakat ta’lim tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqishga xizmat qilmoqda. Normativ-huquqiy bazaning takomillashtirilishi, ta’lim muassasalariga akademik va moliyaviy mustaqillik berilishi, shuningdek, ta’lim jarayonini tashkil etishning zamonaviy mexanizmlarining joriy etilishi oliy ta’limning samaradorligini oshirishga zamin yaratdi. Ushbu o‘zgarishlar ta’lim mazmunini yangilash va uni jamiyat hamda mehnat bozori ehtiyojlariga moslashtirish imkonini bermoqda. Kredit-modul tizimi, raqamli ta’lim texnologiyalari hamda xalqaro hamkorlik asosidagi ta’lim dasturlarining kengayishi talabalar bilimini baholashning shaffofligini ta’minlash bilan

birga, ularning mustaqil fikrlash va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, professor-o‘qituvchilar salohiyatini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar ilmiy-pedagogik faoliyat sifatini yaxshilab, oliy ta’lim muassasalarida innovatsion muhitni shakllantirishga imkon bermoqda. Kelgusida oliy ta’lim tizimini rivojlantirish jarayonida ta’lim sifati va mazmuniga alohida e’tibor qaratish, ilm-fan, ta’lim va ishlab chiqarish integratsiyasini kuchaytirish hamda raqamli transformatsiyani yanada chuqurlashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Oliy ta’lim sohasidagi islohotlarning izchil davom ettirilishi O‘zbekistonning xalqaro ta’lim makonida munosib o‘rin egallashiga, shuningdek, intellektual salohiyati yuqori, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash tizimini shakllantirishga xizmat qiladi.

**Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:**

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. “O‘zbekiston Respublikasida oliy ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi”. PF–5847-son Farmon, 2019 yil 8 oktyabr.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. “Ilm-fan va ta’limni rivojlantirish, innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish to‘g‘risida”. PF–6097-son Farmon, 2020 yil.
3. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. “Oliy ta’lim muassasalarida kredit-modul tizimini joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida” qaror. 2020 yil.
4. O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi. Oliy ta’lim tizimini rivojlantirish bo‘yicha me’yoriy hujjatlar to‘plami. Toshkent, 2021.
5. Abdurahmonov Q.X. Ta’lim menejmenti va ta’lim sifatini boshqarish. Toshkent: Iqtisodiyot, 2019.
6. Xodjayev B.X., Qodirov A.A. Zamonaviy oliy ta’limda innovatsion yondashuvlar. Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
7. Yuldashev J.G., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiyalar va kompetensiyaviy yondashuv. Toshkent: O‘qituvchi, 2018.
8. OECD. Education Policy Outlook: Uzbekistan. Paris: OECD Publishing, 2022.
9. UNESCO. Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education. Paris, 2021.
10. World Bank. Improving Higher Education Quality and Relevance in Uzbekistan. Washington, DC, 2020.

ACADEMIC BOOK